

Rhaglen hyffordddeaeth amaethecoleg

Cwricwlwm
Garddwriaeth

MODIWL CRAIDD	AMCANION DYSGU	DEILLIANAU DYSGU – BYDD HYFFORDDEION YN GALLU...	ADNODDAU AR GYFER DYSGU HUNANGYFEIRIEDIG
1. Y Gynghrair Gweithwyr Tir ac Amaethecoleg	Deall amaethecoleg fel perthynas rhwng pobl, planhigion planhigion, anifeiliaid a'u hamgylchedd. Deall amaethecoleg fel symudiad gwleidyddol.	Deall ystyr 'sofraniaeth fwyd' ac 'amaethecoleg'	Y Gynghrair Gweithwyr Tir www.landworkersalliance.org.uk
	Deall goblygiadau cymdeithasol-ddiwylliannol tyfu cynydu yn benodol ynghylch grwpiau ymylol.		Y Gymdeithas Bridd www.soilassociation.org
	Deall bod systemau megis tir ac y gall ymarferwyr amaethecoleg oresgyn hyn.		Ffermwyr a Thyfwyr Organig www.ofgorganic.org
	Bod yn ymwybodol o hanes ac ystyr sofraniaeth fwyd.		Y Gynghrair Tyfwyr Organig www.organicgrowersalliance.co.uk
	Bod yn ymwybodol o rai o'r sefydliadau allweddol sy'n cynrychioli cynhyrchwyr amaethecolegol yn y DU ac yn rhyngwladol.		Biodynamic Association UK www.biodynamic.org.uk
	Deall egwyddorion cynhyrchu organig		www.landinournames.community
	Bod yn ymwybodol o'r rheswm pam y gall fferm benderfynu cael tystysgrif organig ai peidio. Bod yn ymwybodol o gynlluniau ardystio DU allweddol.		www.agricology.co.uk
	Bod yn ymwybodol o fethodolegau allweddol eraill o bermaddiwylliant, fewn amaethecoleg e.e. ffermio heb stoc, bioddeinameg		Ffermio ar gyfer Gweithredu ar gyfer yr Hinsawdd – Canllaw Ddigidol gan NFFN www.nffn.org.uk/wp-content/uploads/2022/01/NFFN-Farming-For-Climate-Action-Report_Digital.pdf
2. Iechyd pridd, meithrin ffrwythlondeb a chylchdroi cynydu	Deall nodweddion corfforol, cemegol a biolegol pridd.	Penderfynu ar wead drwy asesiadau gweld a chyffwrdd	Llyfr: Just the Facts – Introduction to Soil Science
	Deall pwysigrwydd organebau pridd a strwythur pridd er iechyd y pridd.	Nodi diffygion posib drwy arsylwi ar y cynydu.	PDF: Sylfeini Ffrwythlondeb Pridd gan y Gynghrair Tyfwyr Organig www.organicresearchcentre.com/wp-content/uploads/2020/09/4002-soil-fertility.pdf
	Gallu nodi mathau gwahanol o briddoedd yn seiliedig ar wead a strwythur. Bod yn ymwybodol o rôl dadansoddiad pridd ar fferm amaethecolegol.	Arddangos y broses y tu ôl adeiladu a chynnal system gompost effeithiol (e.e. awyru, gorchuddio)	Ffeithlen Cylchdroadau Cynydu www.agricology.co.uk/sites/default/files/Soil%20Association_Horticulture%20rotations.pdf
	Deall y berthynas rhwng gwrthsafiad a gwydnwch cynydu i bryfed ac afiechydon.	Defnyddio compost neu dail i gylchdroi er lles cynydu.	Llawlyfr ar gyfer cylchdroi cynydu ROTOR crop rotation planner tool ROTOR (mae modd ei lawrlwytho drwy'r wefan ar dudalen 1) www.zalf.de/de/forschung_lehre/software_downloads/Documents/oekolandbau/rotor/manual_ROTOR.pdf
	Deall y cysylltiad rhwng ffrwythlondeb pridd a chynnwys mater organig a pham mae'n bwysig mewn systemau ffermio amaethecolegol.	Hau tail gwyrdd drwy ddull sy'n briodol i raddfa ac amodau.	Arweiniad Rhywogaethau Hadau'r (cymysgeddau tail gwyrdd) www.cotswoldseeds.com/species-guide.asp

	Deall cylchredau nitrogen a charbon a'u rôl mewn iechyd pridd. Deall cyllidebu maetholion a bod yn ymwybodol o ofynion maetholion sylweddol planhigion.	Nodi teuluoedd cynydu i gynllunio a chynnal cylchdroadau llwyddiannus.	Rheoli Chwyn Blynnyddol PDF – Defra and Garden Organic www.agricology.co.uk/sites/default/files/annual%20weed%20management.pdf
	Deall rôl ocsigen ac awyru da yn y pridd.		Ffeithlen: Cylchdroi Cnydau ai Allu i Atal Chwyn Lluosflwydd – Âr Net OK https://orgprints.org/id/eprint/31053/1/PA_038_Crop_Rotation.pdf
	Gallu nodi materion draenio ac erydu pridd, a'u hachosion.		Llawlyfr: Gorchuddio cynydu – Arweiniad ymarferol i Wella System Bridd – NIAB TAG www.agricology.co.uk/sites/default/files/NIABTAG%20Cover%20Crops_lowres.pdf
	Meddu ar ddealltwriaeth o dyfiant a mathau o chwyn fel dangosyddion cyflwr pridd		Arweiniad: Mater pridd organig a'r hyn mae'n ei wneud https://ahdb.org.uk/knowledge-library/what-soil-organic-matter-is-what-it-does
	Deall rôl ac effaith mathau gwahanol o amaethu		Cyflwyniad Sylfaenol i Beidio â Chloddio – Charles Dowding https://www.youtube.com/watch?v=VJhGlrqKs1k
	Bod yn ymwybodol o ddulliau gwahanol i amaethu – e.e. dim cloddio, amaethu ysgafn – a pham a phryd y gallant gael eu defnyddio		https://soils.vidacycle.com/wp-content/uploads/2019/08/VESS_score_chart.pdf
	Bod yn ymwybodol o ddulliau gwahanol ar gyfer gwella ffrwythlondeb tir, gan gynnwys compost, sglodion pren, tomwellt, anifeiliaid a thail gwyrdd wrth wella'r pridd.		Lawrlwythwch y Llawlyfr Amaethgoedwigaeth am ddim – gan y Gymdeithas Bridd, y Ganolfan Ymchwil Organig, yr Ymddiriedolaeth Goetir a phartneriaid www.soilassociation.org/farmers-growers/technicalinformation/agroforestry-on-your-farm/download-the-agroforestry-handbook/
	Deall buddion amaethgoedwigaeth		Gweminar DIY cyfrwng tyfu mawn am ddim. 'Trafodaeth banel dechnegol wedi'i chynnal gan y Gynghair Tyfwyr Organig www.youtube.com/watch?v=Qw2DFj8xoMs
	Deall egwyddorion ailgylchu ac aildefnyddio gwastraff ar fferm		Cylchredu Pridd, Bwyd, Gwe a Maetholion https://ahdb.org.uk/knowledge-library/soil-food-web-nutrient-cycling
	Deall arferion cylchdroadol craidd mewn systemau organig a pham maent yn bwysig. Deall sut i reoli a datblygu cylchdroadau ar gyfer graddau gwahanol.		Ffeithlen: Cylchdroi Cnydau a'i Allu i Atal Chwyn Lluosflwydd – Âr Net OK https://orgprints.org/id/eprint/31053/1/PA_038_Crop_Rotation.pdf
3. Epiliaeth	Deall dulliau gwahanol o epiliaeth a'u gofynion. Bod yn ymwybodol o nodweddion delfrydol cyfryngau epiliaeth.	Arddangos y gallu i dyfu cynydu'n llwyddiannus drwy: hau (yn uniongyrchol ac mewn modiwlau), paratoi gwelyau, caledu/trawsblannu/teneuo a diogelu	Llyfr: Arweiniad yr RHS i Epiliaeth
	Deall ffactorau i'w hystyried wrth gynllunio amserlen hau a phlannu e.e. dilyniant a chynhaeaf drwy'r flwyddyn	Paratoi'r tir ar gyfer hau a thrawsblannu, gan ddefnyddio dulliau a chyfarpar priodol.	Charles Dowding: Dechrau planhigion o hadau www.youtube.com/watch?v=QmyD2iyB-FU

	Bod yn ymwybodol o fanteision ac anfanteision epiliaeth yn erbyn prynu trawsblaniadau	Defnyddio dulliau gofod a thrawsblannu ar gyfer amrywiaeth o gnydau	Llyfr: The Market Gardener A Successful Grower's Handbook for Small-Scale Organic Farming
	Bod yn ymwybodol o'r cyfleusterau y byddai eu hangen i epilio ar fferm	Defnyddio technegau dyfrhau priodol ar gyfer hadau a thrawsblaniadau	Llyfr: The Lean Farm
	Deall y ffactorau allweddol i'w hystyried wrth drawsblannu a bod yn ymwybodol o hylendid a gofal planhigion yn y broses epiliaeth		
4. Cnydio wedi'i ddiogelu	Deall sut i ddefnyddio amrywiaeth o amgylcheddau cynydio wedi'i ddiogelu i ehangu'r tymor ac i dyfu planhigion tyner	Rheoli'r amgylchedd mewn ardal cynydiau wedi'u diogelu e.e. drwy awyru, dyfrhau a lleithder	Llyfr: The Polyunnel Handbook
	Deall sut i gynnal ffrwythlondeb tymor hir a byr o fewn cynydio wedi'i ddiogelu		Arfer amaethyddol da mewn rheoli dyfrhau www.fibl.org/fileadmin/documents/shop/2522-irrigation.pdf
	Deall amrywiaeth o systemau rheoli dyfrhau a'r hinsawdd ar gyfer amgylcheddau cynydiau wedi'u diogelu		'-Cyflwyno'r Pryfed Arweiniad i reoli plâu mewn ardaloedd cynydiau a ddiogelir www.agricology.co.uk/sites/default/files/Dollimore_Bringing_in_the_bugsOG35.pdf
	Bod yn ymwybodol o fygythiadau chwyn, pryfed ac afiechydon mewn amgylcheddau wedi'u diogelu a sut i'w trin		Rheoli Chwyn mewn Amaethu Llysiau Organig https://cdn.dal.ca/content/dam/dalhousie/pdf/faculty/agriculture/oacc/en/pest/FiBL_WeedCtrl_Vegetables.pdf
			www.agricology.co.uk/resources/biogreenhouse-publications
			Meffers A (2017) The greenhouse and Hoophouse Grower's Handbook . Chelsea Green
	Gwybod pa ffactorau mae angen eu hasesu cyn nodi twnnel neu dŷ gwydr. Bod yn ymwybodol o rôl rheoliadau cynllunio.		'Canllaw Tyfu'r RHS www.rhs.org.uk/advice/beginners-guide
5. Trin a storio cynydiau	Adnabod y cyfleoedd ar gyfer cynaeafu mecanyddol a'r risgiau	Bod yn gymwys yn cynaeafu amrywiaeth o gnydau'n effeithlon	
	Deall manteision storio cynydiau yn yr amgylchedd cywir. Deall technegau ar gyfer storio cynydiau e.e. graddio, oeri, clampiau	Gallu rhagfynegi amser cynaeafu/swm y cynydiau penodol	Storio a chynaeafu cynydiau cynnyrch organig https://orgprints.org/id/eprint/8241/1/Storage_organic_produce_report.pdf
	Deall y rheoliadau sy'n gymwys i olchi a pheycynnu cynnyrch organig	Gallu graddio amrywiaeth o gnydau ar gyfer storio	Storio a chynaeafu cynydiau cynnyrch organig www.gardenorganic.org.uk/harvesting-and-storage
6. Offer, peiriannau a dyfrhau	Gallu adnabod y peiriannau priodol ar gyfer amrywiaeth o dasgau a deal y manteision a'r anfanteision o'u defnyddio	Bod yn gymwys wrth ddefnyddio a pherfformio gwaith cynnal a chadw sylfaenol ar amrywiaeth o offer llaw a pheiriannau sy'n briodol i'r dull cynhyrchu. Gallai hyn gynnwys peiriannau palu, hof olwyn, driliau hadau, torwyr, tractorau a pheiriannau torri cloddiau.	Pecynnu Gardd Organig Adnoddau ar gyfer Busnesau Organig www.soilassociation.org/certification/packaging-resources-for-organic-businesses/

	Bod yn ymwybodol o faterion iechyd a diogelwch allweddol ynghylch defnyddio peiriannau	Gallu defnyddio amrywiaeth o systemau dyrfrâu	Peiriannau – Eu defnyddio'n ddiogel www.hse.gov.uk/agriculture/topics/machinery.htm
	Deall ffactorau i'w hystyried wrth ddylunio system ddyfrhau		Dyfrhau 101 Sut i ddewis y ffynhonnell ddŵr gywir ar gyfer eich fferm neu ardd https://modernfarmer.com/2015/07/irrigation-101/
	Deall capasiti dal dŵr a sut i'w asesu		Arweiniad Peiriannau: Amaethu – y Gymdeithas Bridd www.soilassociation.org/media/4567/m1-ho-machinery-guide-cultivation.pdf
7. Rheoli chwyn, plâu a chlefydau	Deall egwyddorion rheoli chwyn, plâu ac afiechydon mewn systemau amaethecolegol a'r defnydd o reoli plâu integredig	Gallu nodi amrywiaeth eang o chwyn, afiechydon, plâu a phryfed buddiol. Gallu rheoli'r rhain yn effeithiol mewn perthynas ag amrywiaeth o gnydau.	Rôl Amaethecoleg mewn Dwysau Cynaliadwy www.agricology.co.uk/sites/default/files/ORC119_SNHagroecology.pdf
	Deall effaith arferion ar reoli chwyn, plâu ac afiechydon e.e. codi planhigion iach, dyrfrâu'n gywir, arsylwi'n rheolaidd, hylendid gardd		E-lyfr (am ddim): Creu Cynefinoedd a Rheoli Peillwyr – Canolfan y DU ar gyfer Ecoleg a Hydroleg www.ceh.ac.uk/book-habitat-creation-and-management-pollinators
	Deall y dulliau sydd ar gael ar gyfer rheoli: Rhwystrau, rheolaeth fiolegol, meddyginiaeth naturiol, rheolaethau cemegol sydd ar hael i systemau organig		https://ahdb.org.uk/pests
8. Bioleg planhigion ac achub hadau	Meddu ar ymwybyddiaeth o hanes a gwleidyddiaeth sofraniaeth hadau, y sefyllfa wleidyddol gyfredol ac effaith Brexit	Gallu arddangos dewis planhigion effeithio ar gyfer achub hadau	Sofraniaeth Hadau Cyflwyniad i gynhyrchu hadau, arweiniad i gnydau, achub hadau www.seedsovereignty.info/our-resources/
	Deall systemau dosbarthiad planhigion a bioleg sylfaenol planhigion		Hadau Go lawn www.realseeds.co.uk/
	Bod yn ymwybodol o fanteision ac anfanteision F1 a mathau o hadau peillio agored		Llyfrgell Hadau Treftadaeth www.gardenorganic.org.uk/hsl
	Deall pwysigrwydd detholiad amrywiol, ansawdd hadau, hyfywedd a gwrthsafiad afiechydon wrth achub hadau		Sianel YouTube Dosbarthiad Planhigion yr RHS www.youtube.com/playlist?list=PLirZef1iQ7ovD7aKMakJGP_7U69LiBM
9. Busnes a Marchnata	Deall yr amrywiaeth o lwybrau i'r farchnad ar gyfer cynnyrch amaethecolegol	Mynegi dyheadau ar gyfer y dyfodol a theimlo cefnogaeth ar gyfer y camau nesaf.	Llyfr: ORC Organic Farm Management Handbook – for costs and performance of running a farm
	Deall pwysigrwydd cadw cofnodion arsylwadau, gwerthiannau, pwysau cynaeafu, amseroedd plannu a chynaeafu a'r tywydd	Gallu cynllunio wythnos waith/diwrnod gwaith effeithiol	Dosbarth meistr: Logiseg cynnal CSA https://communitysupportedagriculture.org.uk/resources/masterclass-logistics-of-running-a-csa/
	Deall elfennau allweddol cynllunio ar gyfer busnes ac ymchwil y farchnad	Cyfathrebu'n effeithiol gyda chydweithwyr	Rheoli Fferm Integredig: Canllaw www.agricology.co.uk/sites/default/files/Integrated_Farm_Management_A_Guide.pdf

	Deall sut io sod prisiau ar gyfer cynnyrch		Data Pris Cynnyrch Garddwriaethol www.soilassociation.org/farmers-growers/market-information/price-data/horticultural-produce-price-data/
	Bod yn ymwybodol o ffynonellau cymorth cychwyn, arian a materion cynllunio		Cyfloedd cyflogaeth (dan gyflogaeth) www.soilassociation.org/farmers-growers/market-information/organic-marketplace/
	Bod yn ymwybodol o lwybrau i gyflogaeth a dysgu pellach		Fforwm y Gynghrair Tyfwyr Organig https://organicgrowersalliance.co.uk/forum/oga/
	Deall ffyrdd o ymgysylltu â'r gymuned ehangach (e.e. busnesau lleol, aelodau'r cyhoedd, grwpiau ac ysgolion) a goblygiadau busnes oherwydd hyn		Grŵp Facebook Garddwyr y Farchnad Organig www.facebook.com/groups/1214414278648144/?hoisted_section_header_type=recently_seen&multi-permalinks=5029945530428314
	Deall ffynonellau cymorth ac undod sydd ar gael i dyfwyr (e.e. y Gymdeithas Gweithwyr Tir, y Gymdeithas Bridd, y Gymdeithas Garddwyr Organig)		

MODIWL OPSIYNOL	AMCANION DYSGU	DEILLIANNAU DYSGU – BYDD HYFFORDDEION YN GALLU...	ADNODDAU AR GYFER DYSGU HUNANGYFEIRIEDIG
Amaethgoed -wigaeth	Deall egwyddorion amaethgoedwigaeth		Lawrlwytho Llawlyfr Amaethecoleg – gan y Gymdeithas Bridd, y Ganolfan Ymchwil Organig, yr Ymddiriedolaeth Goetir a phartneriaid www.soilassociation.org/farmers-growers/technicalinformation/agroforestry-on-your-farm/download-the-agroforestry-handbook/
	Deall amrywiaeth mathau gwahanol o amaethgoedwigaeth, Silvoarable silvopasture, porfa goed, gardd goedwig ac ati.		
	Bod yn ymwybodol o sut i fynd at ii ddylunio system amaethgoedwigaeth. Gosod amcanion ar gyfer coed o fewn systemau ffermio, a phlannu coed mewn ffermydd integredig		
	Deall sut i fwyafu buddion i dda byw, cnydau a choed o fewn systemau amaethgoedwigaeth		
	Deall sut i asesu economeg systemau amaethgoedwigaeth		
	Bod yn ymwybodol o'r heriau wrth ddatblygu system amaethgoedwigaeth lwyddiannus, gan gynnwys cost cyfalaf, sgiliau, cynaeafu a phrosesu cynnyrch, lledaeniad gofynion a marchnadoedd llafur		

Organic
Growers
Alliance

Resilient
Green Spaces
Mannau
Gwyrdd Gwydn

“Diolch yn fawr i gynllun Tyfwyr y Dyfodol y Gymdeithas Bridd am ddylunio’r ddogfen wreiddiol y mae’r cwricwlwm yn seiliedig arni. Mae’r fersiwn hon yn gydweithrediad rhwng y Gynghrair Gweithwyr Tir, y Gynghrair Tyfwyr Organig a’r Gymdeithas Bridd, gyda chymorth gan Fannau Gwyrdd Gwydn.

Prosiect partneriaeth gwerth £1.27m yw Mannau Gwyrdd Gwydn sy’n cael ei arwain gan Ffermydd a Gerddi Cymdeithasol i beilota systemau bwyd wedi’i hail-leoleiddio gan ddefnyddio cymunedau a’u mannau gwyrdd fel ysgogwr ar gyfer newid ledled Cymru tan fis Mehefin 2023. Mae’r prosiect hwn wedi derbyn arian drwy Gymunedau Gwledig – Rhaglen Datblygu Gwledig Llywodraeth Cymru 2014-2020, sydd wedi’i ariannu gan Gronfa Amaethyddol Ewrop ar gyfer Datblygu Gwledig a Llywodraeth Cymru.

